

Metodologia si criteriile de evaluare si selectie a proiectelor etapizate din Programul Operațional Regional 2014-2020 în Programul Regional Nord-Est 2021-2027

Cuprins:

1. Context.....	3
2. Selectarea proiectelor pentru includerea în categoria proiectelor etapizate	4
2.1. Condiții generale de selecție a proiectelor etapizate	4
2.2. Etapizarea proiectelor contractate în baza unor scheme de ajutor de stat	5
2.3. Respectarea principiilor orizontale în cadrul apelurilor de proiecte etapizate	6
3. Finanțarea etapei II a proiectelor etapizate.....	7
3.1. Analiza preliminară	7
3.2. Necesarul de finanțare pentru etapa a II-a a proiectelor etapizate	7
4. Procesul de evaluare si selectie a etapei II a proiectelor etapizate	9

1. Context

Agencia de Dezvoltare Regională Nord-Est (ADR NE) este o entitate care acționează ca Organism Intermediar (OI) pentru Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 și ca Autoritate de Management (AM) pentru Programul Regional Nord-Est (PR NE) 2021-2027. În această dublă calitate, ADR NE este implicată în procesul de preluare a proiectelor etapizate din POR 2014-2020 în cadrul PR NE 2021-2027.

Programul Regional Nord-Est 2021-2027 reprezintă un program cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR). Autoritatea de Management pentru PR NE a elaborat și implementează acest program în concordanță cu regulamentele europene care stabilesc criteriile și modalitățile de finanțare a proiectelor cofinanțate prin FEDR.

Regulamentul (UE) 2021/1060, care stabilește dispoziții comune privind mai multe fonduri europene, modificat prin Regulamentul FAST CARE (UE) 2022/2039, reglementează posibilitatea etapizării unor proiecte contractate în perioada de programare 2014-2020 și continuarea implementării acestora în cadrul intervalului de programare 2021-2027.

Procesul de etapizare este reglementat în cadrul punctului 6 din Comunicarea Comisiei nr. 2022/C 474/01 referitoare la "Orientările privind încheierea programelor operaționale". Acest document stabilește coordonatele principale ale procesului de încheiere a programelor operaționale 2014-2020.

La nivel național, posibilitatea etapizării implementării proiectelor contractate prin programe operaționale în perioada 2014-2020 în programe finanțate în perioada 2021-2027 este reglementată conform prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 36 din 2023, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește cadrul general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2014-2020.

În mod particular, o parte din proiectele finanțate prin POR 2014-2020 pot fi etapizate și finanțate prin PR NE 2021-2027 în anumite condiții, detaliate în prezenta metodologie. Etapa I a unui proiect etapizat finanțat în cadrul POR 2014-2020 trebuie implementată până la data de 31.12.2023. Etapa II a proiectului va fi finanțată în cadrul PR NE 2021-2027 și trebuie implementată până la data maximă de 31.12.2029.

În vederea aplicării prevederilor naționale și europene privind închiderea POR 2014-2020, Autoritatea de Management pentru POR 2014-2020 a emis Instrucțiuni cu privire la elaborarea listelor de proiecte etapizate, la acțiunile AMPOR/OI pentru pregătirea închiderii Programului Operațional Regional 2014-2020 și de modificare a contractelor de finanțare POR 2014-2020 (denumite în continuare "Instrucțiuni AMPOR"). Aceste documente stabilesc obligațiile beneficiarilor și ale AMPOR/OI în vederea pregătirii etapizării.

Obligațiile AM PR NE 2021-2027 sunt preluate în prezenta metodologie din actele normative menționate, respectiv Regulamentul (UE) 2021/1060 și Comunicarea Comisiei 2022/C 474/01, precum și din prevederile OUG 36/2023, cu modificările și completările ulterioare.

2. Selectarea proiectelor pentru includerea în categoria proiectelor etapizate

2.1. Condiții generale de selecție a proiectelor etapizate

Lista proiectelor etapizate este stabilită de Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2014-2020 și comunicată Autorității de Management pentru Programul Regional Nord-Est 2021-2027 în vederea finanțării etapei II a proiectelor. Această listă este elaborată pe baza opțiunii beneficiarilor de finanțare, și este stabilită la nivelul AM POR având în vedere îndeplinirea condițiilor legale pentru etapizarea proiectelor.

La nivel național, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36 din 2023, articolul 4, alineatul (5), impune îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții pentru etapizarea proiectelor, care sunt avute în vedere la nivelul AM POR pentru selecția proiectelor care să facă parte din lista proiectelor etapizate:

- a) proiectele/operațiunile care fac obiectul etapizării nu au beneficiat de fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2007-2013;
- b) proiectele/operațiunile care fac obiectul etapizării au fost selectate pentru sprijin și au început înainte de 29 iunie 2022 în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1.303/2013, cu modificările și completările ulterioare, și al regulamentelor specifice fondurilor europene 2014-2020;
- c) proiectul/operațiunea are două etape identificabile financiar, respectiv cheltuielile din perioada de programare 2014-2020 au fost autorizate și plătite separat de cheltuielile care urmează a fi declarate/autorizate în perioada de programare 2021-2027;
- d) există pistă de audit separată, detaliată și completă, care asigură că aceleași categorii de cheltuieli nu sunt declarate de două ori la Comisia Europeană și/sau nu sunt decontate de două ori de autoritatea de management, respectiv cheltuielile incluse într-o cerere de plată aferentă etapei I nu sunt incluse în nicio cerere de plată aferentă celei de a doua etape, și este evitat în acest mod riscul dublei finanțări;
- e) proiectul/operațiunea se încadrează într-o acțiune programată în cadrul unui obiectiv specific relevant și este atribuit/ă unui tip de intervenție prevăzut în anexa nr. I la Regulamentul (UE) 2021/1.060, cu modificările și completările ulterioare;
- f) ambele etape ale proiectului/operațiunii etapizate fac obiectul tuturor condițiilor de eligibilitate din perioada de programare 2014-2020, cu excepția valorii maxime eligibile stabilite prin ghidul solicitantului, majorate în baza ajustării prețurilor conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2022 privind ajustarea prețurilor și a valorii devizelor generale în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, aprobată cu modificări prin Legea nr. 243/2022, cu modificările și completările ulterioare, la data de 31 decembrie 2023, precum și a ajustărilor realizate în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (5¹);

g) raportul final de implementare a programului operațional 2014-2020 cuprinde angajamentul de finalizare a proiectului în perioada de programare 2021-2027.

Conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 36 din 2023, articolul 10, proiectele care nu se califică pentru a fi declarate ca proiecte etapizate includ:

- a) instrumentele financiare;
- b) proiectele/operațiunile pentru care contractele/deciziile de finanțare sunt în procedură de reziliere;
- c) proiectele/operațiunile care nu au realizat progres financiar de minimum 5% din valoarea contractului de finanțare până la data de 30 septembrie 2023, cu excepția proiectelor/operațiunilor finanțate în cadrul (...) Programului operațional regional 2014-2020;
- d) nu au respectat graficul de implementare și înregistrează întârzieri de 12 luni față de ultimul grafic de implementare valabil aprobat la 30 septembrie 2023, cu excepția proiectelor/operațiunilor finanțate în cadrul (...) Programului operațional regional 2014-2020 ;
- e) proiectele finanțate exclusiv prin intermediul unor scheme de ajutor de stat regional și/sau de minimis, cu excepția celor care vizează promovarea transferului tehnologic, specializarea inteligentă sau dezvoltarea incubatoarelor de afaceri.

Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Est (AM PR NE) are în vedere implementarea etapizată a unor proiecte selectate pentru sprijin prin Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est. Aceste proiecte fac parte din categoria proiectelor etapizate cu o valoare totală mai mare de 1 milion de euro, conform prevederilor articolului 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060, cu modificările și completările ulterioare.

2.2. Etapizarea proiectelor contractate în baza unor scheme de ajutor de stat

Conform prevederilor stipulate în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36 din 2023, este posibilă etapizarea proiectelor finanțate prin intermediul unor scheme de ajutor de stat și/sau de minimis care vizează promovarea transferului tehnologic, specializarea inteligentă sau dezvoltarea incubatoarelor de afaceri. Procesul de etapizare a acestor proiecte se realizează prin încheierea unor acte adiționale la contractele de finanțare existente, prin intermediul cărora Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Est 2021 - 2027 (AM PR NE) se subroga în drepturile și obligațiile Autorității de Management pentru Programul Operațional Regional (AMPOR) pentru etapa II a proiectului.

Actele adiționale de subrogare în drepturi și obligații sunt semnate pentru a asigura continuitatea implementării proiectului și nu pot include clauze care să conducă la modificarea

condițiilor de acordare a ajutorului de stat valabile la data încheierii contractului de finanțare inițial.

Prin această procedură, AM PR NE preia responsabilitatea pentru etapa II a proiectului finanțat prin scheme de ajutor de stat sau de minimis, asigurând astfel continuarea implementării acestuia fără a afecta condițiile inițiale de acordare a ajutorului de stat și respectând regulile și reglementările în vigoare la momentul încheierii contractului inițial.

Semnarea Actelor Adiționale la Contractele de finanțare pentru proiectele/operațiunile etapizate se poate realiza numai după aprobarea actualizării schemelor de ajutor în baza cărora au fost încheiate contractele de finanțare inițiale. Aprobarea actualizării schemelor de ajutor se efectuează prin Ordin al Ministrului Investițiilor și Proiectelor Europene, în condițiile prevăzute la art. 32, alineatul (3) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 36 din 2023.

2.3. Respectarea principiilor orizontale în cadrul apelurilor de proiecte etapizate

În implementarea fondurilor europene, respectarea principiilor orizontale conform articolului 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și articolului 10 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în concordanță cu articolul 9 din Regulamentul (UE) 2021/1060, reprezintă un aspect fundamental.

Întrucât metodologia de selecție a proiectelor pentru finanțare în cadrul POR 2014 - 2020 a avut în vedere respectarea principiilor orizontale, se prezumă faptul că proiectele care se vor prelua pentru etapizare în PR NE 2021-2027 sunt în acord cu legislația națională și europeană aplicabilă în ceea ce privește:

- 1) Respectarea drepturilor fundamentale și a Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.
- 2) Promovarea egalității între bărbați și femei, integrarea perspectivei de gen și abordarea aspectelor de gen.
- 3) Prevenirea oricărei forme de discriminare pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, precum și garantarea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități.
- 4) Sprijinirea dezvoltării durabile și respectarea principiului de "a nu prejudicia în mod semnificativ".

Proiectele etapizate trebuie să se alinieze principiului "Do No Significant Harm" (DNSH), evitând producerea de prejudicii semnificative asupra mediului. Evaluarea conformității cu principiul DNSH implică analiza impactului fiecărui tip de intervenție asupra mediului și a obiectivelor de mediu stabilite, având în vedere principiul proporționalității. Scopul este de a asigura că proiectul etapizat se încadrează în tipurile de intervenție analizate și, în consecință, nu generează prejudicii semnificative asupra acestor obiective. Modalitatea în care se va considera

că proiectele propuse pentru etapizare respectă acest principiu va fi detaliată în cadrul instrucțiunilor privind procedura de depunere a proiectelor în sistemul MySMIS.

3. Finanțarea etapei II a proiectelor etapizate

3.1. Analiza preliminară

Conform prevederilor articolului 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060, se subliniază necesitatea ca proiectele etapizate să se încadreze în acțiunile planificate în cadrul unui obiectiv specific relevant și să fie atribuite unui tip de intervenție, conform anexei I a aceluiași regulament. În acest scop, AM PR NE efectuează o analiză detaliată a listei de proiecte etapizate furnizată de către AM POR. Pentru fiecare proiect din această listă, se identifică corespondența cu Obiectivul de politică, Prioritatea, Obiectivul specific și Codul de intervenție din cadrul PR NE 2021-2027.

În Programul Regional Nord-Est nu au fost disponibile coduri de intervenție pentru toate proiectele vizate de etapizare, care să satisfacă necesitățile proiectelor incluse în lista propusă pentru etapizare. În consecință, a fost necesară o modificare a Programului pentru a permite includerea și contractarea acestor proiecte etapizate care nu găseau corespondență directă cu codurile de intervenție existente.

3.2. Necesarul de finanțare pentru etapa a II-a a proiectelor etapizate

Pentru a determina necesarul de finanțare pentru etapa a II-a a proiectelor etapizate, beneficiarul va informa AMPOR 2014-2020 cu privire la sumele alocate pentru finalizarea etapei I a proiectului, conform prevederilor din Instrucțiunea AMPOR.

Conform prevederilor OUG 36/2023 art.6 (1) b), calculul necesarului de finanțare pentru etapa a II-a a fiecărui proiect este efectuat ca diferență între valoarea contractată și valoarea rambursată sau de rambursat pentru cheltuielile asociate etapei I, la momentul finalizării acestei etape, respectiv la semnarea contractului de finanțare pentru etapa a II-a (atât în lei, cât și în euro, conform cursului valutar InforEuro din luna de referință). Necesarul de finanțare poate fi ajustat la data încheierii contractului de finanțare pentru etapa II în condițiile OUG 64/2022. Pentru proiectele etapizate de mobilitate, pot fi incluse în categoria cheltuielilor eligibile actualizările de prețuri din cadrul devizelor generale de investiții revizuite sau din contractele de lucrări atribuite înainte de intrarea în vigoare a OUG 64/2022, dar numai în limitele care rezultă din aplicarea indicilor de cost în construcții total, conform dispozițiilor art. 19 alin. (3) din OUG 64/2022.

Este important de menționat că valoarea alocată pentru etapa a II-a a proiectului poate suferi modificări, având în vedere posibilitatea beneficiarilor de a efectua cheltuieli până la finalul anului 2023. Se vor lua în considerare valorile rezultate conform prevederilor OUG 64/2022, referitoare la ajustarea prețurilor pentru contractele de lucrări deja încheiate și valorii devizelor generale în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, în termenele precizate la aliniatul (5) al articolului 7 din OUG 36/2023 - “(...) data de 31 decembrie 2023 sau, după caz, la data încheierii contractului de finanțare/emiterii deciziei de finanțare pentru etapa II.”. În același timp, OUG 101/2023, la articolul III stabilește că: “Prin derogare de la prevederile art. 9 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2022 privind ajustarea prețurilor și a valorii devizelor generale în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, aprobată cu modificări prin Legea nr. 243/2022, cu modificările și completările ulterioare, pentru proiectele finanțate în cadrul Programului operațional regional 2014-2020, inclusiv pentru cele etapizate din acest program în alte programe cu finanțare europeană din cadrul financiar 2021-2027, rezerva de implementare pentru reechilibrarea contractelor se constituie inițial, în procent de până la 23% din valoarea restului de executat a contractului de achiziție, la momentul intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență și poate fi utilizată numai pentru plata diferențelor de preț aferente ajustării prețului contractelor de achiziție, fără a depăși pragurile stabilite la art. 8 și 18 din același act normativ.”

La contractarea etapei II a proiectelor etapizate, beneficiarii vor avea posibilitatea de a considera eligibile anumite cheltuieli de natură eligibilă care nu au fost prevăzute ca fiind eligibile în bugetul contractului de finanțare aferent etapei I, în următoarele situații:

- Cheltuieli de natură eligibilă conform regulilor stabilite pentru perioada 2014 - 2020, dar încadrate ca neeligibile din cauza depășirii unor praguri stabilite prin Ghidul solicitantului pentru etapa I. Aceste praguri nu se referă la limitele valorice sau procentuale stabilite pentru anumite categorii de cheltuieli. De exemplu, nu este acceptabilă considerarea ca eligibile a cheltuielilor care depășesc limita de 15% stabilită pentru cheltuielile conexe în cazul apelurilor de eficiență energetică;
- Cheltuieli de natură eligibilă, rezultate ca urmare a creșterii valorii proiectului de la suma estimată inițial (la semnarea contractului pentru etapa I, bazată pe studiul de fezabilitate sau documentația de avizare a lucrărilor de intervenție) până la valoarea rezultată după elaborarea proiectului tehnic detaliat sau până la valorile reieșite în urma atribuirii contractelor de achiziție publică/acordurilor-cadru;
- Cheltuieli de natură eligibilă, apărute în urma revizuirilor proiectului tehnic, inclusiv cele care implică modificări de soluție tehnică;
- Cheltuieli de natură eligibilă generate de majorarea prețurilor contractelor de achiziție publică/acordurilor-cadru aferente proiectelor, prin aplicarea formulelor de ajustare din contracte, altele decât ajustările efectuate conform OUG 64/2022.

Această flexibilitate permite beneficiarilor să adapteze bugetul proiectului la nevoile identificate pe parcursul implementării, cu condiția menținerii scopului proiectului și a categoriilor de costuri eligibile.

Necesarul de finanțare pentru etapa a II-a a proiectelor etapizate, care urmează să fie preluate în cadrul PR NE, va fi analizat în privința încadrării în limita de 15% stabilită de OUG 36/2023. Necesarul de finanțare trebuie să se încadreze în limita de 15% din alocarea publică totală a Programului Regional Nord-Est 2021 - 2027, Autoritatea de Management având și posibilitatea de a utiliza în plus fondurile pentru necesarul de finanțare aferent etapei II, în limita de supracontractare prevăzută la articolul 15 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 133/2021.

Cheltuielile aferente etapei II pentru proiectele etapizate vor fi suportate din alocarea publică, care include Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) pentru perioada 2021-2027 și cofinanțarea publică națională aferentă.

4. Procesul de evaluare si selectie a etapei II a proiectelor etapizate

AM PR NE are în vedere să acorde sprijin direct proiectelor etapizate preluate din POR 2014-2020 în PR NE 2021-2027, conform art.118a din Regulamentul (UE) 2021/1060 cu modificările și completările ulterioare. Eligibilitatea proiectelor etapizate în baza articolului 118a se consideră îndeplinită conform condițiilor de eligibilitate din perioada de programare 2014-2020, verificate la contractarea pe POR 2014-2020. Prin urmare, proiectele etapizate - etapa II nu vor mai fi supuse procesului de evaluare și selecție.